

Cultura. L'Hospitalet segueix sent una ciutat de llibres: el nombre d'autors no deixa d'augmentar i, al mateix temps, al municipi troben

LLIBRES, DE L'H AL MÓN SENCER

TEXT: ENRIC GIL
FOTOS: GABRIEL CAZADO

J oan Rius, regidor de Cultura a L'H per ERC durant la Guerra Civil, relatava en les seves memòries com van salvar de l'agressiva CNT local el magatzem de l'editorial Gustavo Gili, ple de llibres per enquadrar i situat "en plena Marina hospitalenca, entre Sant Josep i el Torrent Gornal", i al mateix editor, de visita al local. La dècada de 1930 també culmina la formació del que serà el gran editor espanyol de la postguerra, l'hospitalenc Josep Janés. La ciutat fa temps que manté una estreta relació amb el món del llibre, tant amb escriptors com amb empreses. Per L'H han passat grans editorials, com Ramón Sopena durant la dècada de 1970; i projectes més reduïts, com Edicions Boixher, que entre el 1965 i el 1976 va publicar més de 200 còmics d'aventures.

En el projecte L'Hospitalet escriu, que impulsa Biblioteques de L'H, tenen cura de les dades d'autors i llibres relacionats amb la ciutat, que plasmen en un web –sites.google.com/site/autorslh– i en un catàleg biennal. Per al període 2017-18 han recollit 348 publicacions i 182 autors i autores. A la seva base de dades hi ha 433 noms de persones relacionades amb L'H que han publicat obres.

El gran agent en l'edició de llibres sobre la ciutat és el Centre d'Estudis de L'Hospitalet (CEL'H). Paradoxalment, la crisi econòmica va suposar un bon impuls en la seva producció. Fins al 2007 acostumava a editar una o dues publicacions anuals, però en la darrera dècada la mitjana és de quatre. Això és causat per l'increment d'iniciatives, "hi ha més gent que tira del carro per fer llibres, dintre i fora de l'entitat", explica el president, Manuel Domínguez. Ara combinen el micromecenatge amb ajudes institucionals ("decisives encara en la majoria dels casos") i aportacions dels autors o de la gent dels barris. Així, en aquests últims anys han publicat llibres d'educació (el més recent, *L'educació és una arma de construcció massiva*), memòria històrica, memòria dels barris, o la seva revista *Quaderns d'Estudi*.

Grans i petits editors a L'H

En les últimes dècades, la ciutat ha estat un anar i venir de projectes editorials. Així, per exemple, el 2004 l'Editorial Hispano Europea, líder en publicacions sobre mascotes en el mercat de parla hispana, es traslladava al districte Granvia L'H, on

L'Hospitalet és una ciutat força activa en la producció i l'edició de publicacions, tant des del punt de vista de la investigació i la divulgació local com des de la perspectiva dels negocis i les grans empreses editores que s'hi instal·len

centralitzava oficines i magatzems. Fundada el 1953, es mantindria aproximadament una dècada aquí, abans de traslladar-se de nou.

Ara mateix hi ha projectes editorials de dimensions ben diverses.

Tenim grans empreses, com l'editorial jurídica Bosch, de la multinacional holandesa Wolter-Kluwers, en

un dels edificis d'oficines de la Ciutat de la Justícia. Amb 80 títols registrats l'any 2018 a l'ISBN, Bosch seria actualment el major editor de L'H. També comptem amb la delegació a

Barcelona de Santillana, al carrer de les Ciències, o amb les instal·lacions d'Edebé, a la carretera del Mig.

En la banda contrària trobem petits projectes com Stendhalbooks, nascuda el 2014 al carrer del Cobalt i que forma part de l'estudi de disseny gràfic i direcció d'art Karakter Studio. Publiquen poesia, narrativa, fotografia i il·lustració. O Edicions Secc, al carrer Rafael Campalans, que acaba de celebrar el seu segon any com a editorial independent de gènere fantàstic en català.

Encara més petita és ContraEscritura, fundada el 2015 per l'hospitalenca Marta Martínez a Collblanc. Edita tres o quatre llibres anuals, i

la col·lecció més destacada es diu Contexto, amb la qual recuperen autors i obres mai traduïdes aquí. *Goethe en Dachau*, un diari escrit pel periodista holandès Nico Rost del seu pas pel camp nazi, porta ja cinc edicions amb tirades de fins a un miler d'exemplars. Però, es pot viure amb un projecte així? "Sí i no –respon Marta Martínez–, és un món molt dur que la gent veu com molt romàntic; depèn com vulguis viure i què entens per èxit, però també he tingut moments molt emotius".

Ella encapçala un petit equip amb el qual les traduccions (Núria Molines), les il·lustracions (l'hospitalenca Laia Montserrat) i la mateixa edició es cuiden "sense presses i amb una total llibertat". I estableix una relació molt directa amb les llibreries i amb els lectors, a qui coneix en presentacions, xarxes socials o a través del seu 'Contraclub', una forma de 'militància cultural' recompensada per l'editorial amb petits avantatges.

Publicar un mateix

L'autoedició del mateix autor o l'autopublicació amb empreses especialitzades són una alternativa per editar llibres. La Consultoria editorial Mariana Eguaras, que respon al nom de la seva fundadora, es dedica a això. "Fa quinze anys, per publicar un llibre havies d'anar a una editorial, avui en pots prescindir", explica Eguaras. La seva consultoria editorial, amb seu a la plaça d'Europa des de 2015, ofereix tots els serveis necessaris per publicar a autors, professionals i empreses, que poden agafar-los tots o una part. Ella afirma que amb l'autopublicació "fins i tot hi ha autors que publiquen millors obres que algunes editorials tradicionals que amb les retallades han alleugerit alguns departaments".

El periodista i escriptor hospitalenc Carlos Jiménez acaba de presentar la tercera edició ampliada de la seva monumental i autopublicada *Historia del baloncesto en España*. Fins ara, n'ha venut més de 3.000 exemplars. "Ho volia fer a la meua manera –explica–; el llibre no el comercialitza una distribuïdora perquè les condicions són per a una editorial, no per a un autor. M'ha ajudat molta gent, Endesa també hi col·labora, però és una feina molt elaborada, tipus home-orquestra, i n'apren molt coses". ■

En el projecte L'Hospitalet escriu consten fins a 433 autors i autores relacionats amb la ciutat

em tot un ampli ventall d'empreses dedicades a l'edició de publicacions, tal com ja havia succeït durant gran part del segle passat

Entrevista

Ildefonso Cabrera i Juana Ibáñez, autors del llibre 'L'Hospitalet al compás'. L'historic aficionat i l'antropòloga han recollit la història del flamenc a L'Hospitalet a través de la vida de Cabrera. El llibre l'editen amb el suport del Centre d'Estudis

La història de la ciutat a través del flamenc

CRISTINA SÁNCHEZ

- Com va sorgir la idea del llibre?

- **Ildefonso Cabrera:** Hace años vi que Badalona y Cornellà habían editado libros sobre su historia de flamenco. El entonces concejal de Cultura en L'H Mario Sanz me propuso hacerlo pero no me veía capaz. Contacté con Juana, también apasionada del flamenco y miembro del Centre d'Estudis, y nos pusimos.

- **Juana Ibáñez:** A mi me atraía que Ildefonso contará su vida más que hacer un relato cronológico de lo acontecido. En antropología, las historias de vida tienen mucho peso y son preciosas. Él es muy conocido y respetado en el mundo del flamenco. El hilo conductor ha sido su vida, el flamenco y otras cosas, como su paso por Corberó, donde fue delegado de CCOO. Es historia viva de los últimos 50 años. L'Hospitalet es la suma de todos, de los que vinimos de Andalucía, Galicia, Extremadura... y de los que nacieron aquí.

- Quin va ser el seu primer contacte amb el flamenc?

- **I. C.:** Llegué en 1964 con 25 años desde Puebla de Cazalla. Aquí había gente de mi pueblo, como el cantaor Miguel Correa con quien conocí los bares que dedicaban los domingos al flamenco. En el Bar Flamenco de la calle Molí con

Marcel·lí Esquius nos juntamos 14 o 15 cantaores aficionados que acabamos siendo como familia: Manuel Correa, Diego Garrido, Manuel López... Aprendimos unos de otros, sobre todo cuando conocimos a Manuel de la Torre, un ingeniero de la Seat nacido en Granada. Con él hicimos un concurso de flamenco en la Florida en el año 68. En el jurado estaba Josep Guinovart, Matilde Coral, Luis de Lucena...

- Quantes penyes hi havia a L'H?

- **I. C.:** En los años 70 había Niño de Baena, Antonio Mairena, la Puebla de Cazalla, Camarón de la Isla, Diego Clavel, Casa de Huelva y más tarde, la Tertulia Flamenca. Diría que aquí estaban los mejores aficionados de Catalunya. En Ripollet se hacía un concurso y los premios siempre los ganaban los de aquí, Antonio Chacón, José Ferrón, Diego Garrido, Antonio Peña...

- Ildefonso també va ser un dels 15 de la Cofradia 15+1.

- **I. C.:** Era un Viernes Santo, estábamos en el bar Quiqui y sentíamos añoranza. Había un chaval que era carpintero, José María, y con unas botellas que venían de Puente Genil montó unas imágenes, con unos palillos y unas servilletas como mantos. Las pusimos sobre una silla y dimos la vuelta a la manzana.

Juana Ibáñez i Ildefonso Cabrera, a la seu de la Tertulia Flamenca

Ibáñez: "Quien entiende de música se apasiona con el flamenco"

- Per què hi ha hagut tanta afició al flamenc a L'Hospitalet?

- **J. I.:** Pudo ser algo accidental, como el hecho de que hubiera personas con afición y contactos como Manuel Torres. En L'Hospitalet se hizo el primer congreso sobre flamenco fuera de Andalucía y se gestó la primera misa flamenca, aunque ninguna iglesia se atrevió a oficiarla y al final se hizo en Cornellà. Además, L'Hospitalet es muy grande y en barrios como la Florida, Pubilla Cases y Bellvitge se instaló mucha gente andaluza que fue buscando a sus paisanos. Los aficionados han hecho una labor muy buena, se han tomado muy en serio el cante, el baile. Han estudiado mucho. Tertulia Flamenca, por ejemplo, organizó unos seminarios para estudiar los palos del flamenco con especialistas.

L'Hospitalet es la única ciudad que tiene tres celebraciones de prestigio: la Muestra de Baile Flamenco, el Certamen de Guitarra Flamenca, y el Memorial Mairena.

- Una tasca prou desconeguda.

- **J. I.:** Han hecho un trabajo muy digno. Todo el mundo asocia la ópera con música de culto y, sin embargo, el flamenco ha sido a veces asociado a la mala vida. Ellos han situado el flamenco en su lugar. Cualquier persona que entienda de música como Leonard Cohen o Bob Dylan se han manifestado apasionados por el flamenco.

- A L'H han actuat els millors...

- **I. C.:** La Peña Antonio Mairena hizo un evento en el año 72 al que vinieron Enrique Morente, Jesús Heredia, Curro Malena, y el broche de oro, se hizo en la Torrassa con la casa de los Mairena en pleno. Eso, muchos festivales en Andalucía lo hubieran querido. Aquí estuvieron también Camarón y Paco de Lucía, Miguel Vargas, José Menese, la Niña de la Puebla. La cultura hay que crearla. Cuando me llamaron de Ràdio L'Hospitalet para hacer

Cabrera: "Al flamenco hay que dedicarle la vida. He tardado 40 años en dominarlo"

un programa los domingos, *Raíces flamencas*, acepté pero con la condición de hacer antropología y explicar lo que se escuchaba.

- Ara només hi ha dues penyes flamenques. Què ha passat?

- **I. C.:** Se acabó la añoranza y nos hemos hecho mayores. Además, al flamenco hay que dedicarle tiempo y dinero para estudiarlo. Yo he tardado 40 años en dominarlo. Quizás tampoco hemos sabido inculcarlo a los hijos. Mi hijo canta y mi nieto baila pero no es la norma. Al flamenco hay que dedicarle la vida.

- Quan podrem llegir el llibre?

- **J. I.:** En Sant Jordi firmaremos ejemplares en la Rambla Just Oliveras, en el stand de autores de L'Hospitalet. La presentación la haremos más tarde. ■

ALTRES NOVETATS EDITORIALS

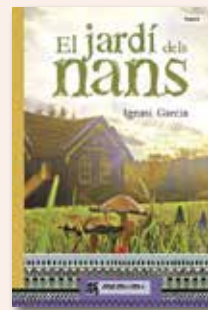
ENRIC ROLDÁN I PEP VALLECILLOS (coord.)
'L'educació és una arma de construcció massiva'

Editat pel Centre d'Estudis, recull bones pràctiques que contribueixen a fer una educació de qualitat i equitativa a L'H.

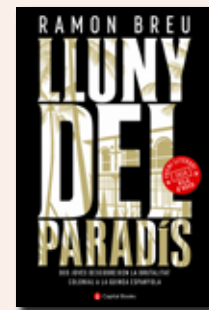
CARLOS JIMÉNEZ
'Historia del baloncesto en España' (3a edició)

Una historia coral (explicada pels seus protagonistes) de més d'un segle de bàsquet nacional, fruit de la dedicació d'aquest periodista i mestre de L'H.

IGNASI GARCÍA BARBA
'El jardí dels nans'

Teatre infantil. Quatre infants planegen portar al bosc els nans del jardí, perquè creuen que així cobraran vida. Però dos lladres també els cerquen perquè busquen un tresor a dins.

RAMON BREU
'Lluny del paradís'

El 1959, Jordi Orriols és confinat a Guinea Equatorial pel règim franquista. Allà troba una colònia de catalans i Clara Vilaplana, amb qui investigarà una trama de desaparició de nadons.

CARMEN SERENO
'Azul Estocolmo'

Segona part de *Maldito Estocolmo*. Ana Luna ja no treballa als Laboratoris Grau. Ha de buscar feina i treure's l'Eric del cap. Però ell torna a aparèixer amb una inesperada proposta.

CINTHYA MALDONADO
'Mujeres migradas'

Recull d'històries de dones que s'han vist obligades a deixar el seu país, com la pròpia autora, originària d'Honduras, que va haver de deixar de banda els seus somnis per tornar a començar.

JOSÉ LUIS MARTÍN
'Deep Purple'

El crític musical hospitaletenc repassa la trajectòria d'un dels mites grups que van iniciar el *hard rock*, analitza cada un dels seus components i els diversos canvis de la banda.

MARCOS PRIOR
'La noche polar'

El guionista i dibuixant entra al món de la conspiració. La novel·la gràfica es presenta com la recerca de personal per investigar les relacions entre detectius, societats secretes, terroristes i oligarques.